

Otrdiena, 2014. gada 4. februāra

P7_TA(2014)0066

Mazās lauku saimniecības

Eiropas Parlamenta 2014. gada 4. februāra rezolūcija par mazo lauku saimniecību nākotni (2013/2096(INI))

(2017/C 093/08)

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā kopējās lauksaimniecības politikas mērķus kā noteikts Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 39. pantā, jo īpaši “celt lauksaimniecības ražīgumu, veicinot tehnikas attīstību un panākot lauksaimniecības ražošanas racionālu attīstību un ražošanas faktoru, jo īpaši darbaspēka, optimālu izmantojumu”, kā arī “panākt pietiekami augstu dzīves līmeni lauku iedzīvotājiem, palielinot lauksaimniecībā nodarbināto personu individuālos ienākumus”,
 - ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regulu (ES) Nr. 1307/2013, ar ko izveido noteikumus par lauksaimniekiem paredzētajiem tiešajiem maksājumiem, kurus veic saskaņā ar kopējās lauksaimniecības politikas atbalsta shēmām, un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 637/2008 un Padomes Regulu (EK) Nr. 73/2009 ⁽¹⁾, un jo īpaši ņemot vērā 32. un 61. pantu, kuros attiecīgi noteikti pārdalošie maksājumi un mazo lauksaimnieku atbalsta shēma,
 - ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regulu (ES) Nr. 1305/2013 par atbalstu lauku attīstībai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1698/2005 ⁽²⁾, un jo īpaši ņemot vērā 7. un 19. pantu, kuros attiecīgi noteiktas tematiskās apakšprogrammas un lauku saimniecību un darījumdarbības attīstība,
 - ņemot vērā Komisijas 2011. gada 3. maija paziņojumu “Mūsu dzīvības garantija, mūsu dabas kapitāls — ES bioloģiskās daudzveidības stratēģija līdz 2020. gadam” (COM(2011)0244),
 - ņemot vērā 2010. gada 7. septembra rezolūciju par taisnīgiem ienākumiem lauksaimniekiem: labāku pārtikas apgādes ķēdes darbību Eiropā ⁽³⁾,
 - ņemot vērā 2013. gada pētījumu “Daļēji naturālās saimniecības — to vērtība un attīstības virzieni”, kuru ir sagatavojis Parlamenta Politikas departaments B (Struktūrpolitika un kohēzijas politika),
 - ņemot vērā Reglamenta 48. pantu,
 - ņemot vērā Lauksaimniecības un lauku attīstības komitejas ziņojumu (A7-0029/2014),
- A. tā kā Eiropā mazās lauku saimniecības nepārtraukti izjūt demogrāfisko, komerciālo un tehnoloģisko spiedienu, kas izraisa pakāpenisku deagrārizāciju un ciematu depopulāciju apgabalos, kuros šādas saimniecības ir vairākumā, tostarp izraisa masveida atteikšanos audzēt nelielus mājlopu ganāmpulkus un īpašas vietējās kultūras;
- B. tā kā šīs mazās saimniecības īsteno sociālu saimniekošanas modeli, kas ES joprojām ir plaši izplatīts, un tā kā šis modelis var un tam ir jābūt jāsastāvēt līdzās citiem saimniekošanas modeļiem, kas vairāk orientēti uz lielajām saimniecībām un tirgiem;
- C. tā kā mazās lauku saimniecības veic ne vien ražošanas funkciju, bet arī citas būtiskas funkcijas, kas ir saistītas ar sabiedrisko preču nodrošināšanu; tā kā tas ietver ar dabu un ainaviskumu saistītas darbības (palīdzot saglabāt gan raksturīgās Eiropas lauku ainavas, gan lauku bioloģisko daudzveidību), sociālas darbības (nodrošinot iztiku miljoniem cilvēku Eiropā, novēršot nabadzību un kļūstot par darbaspēka avotu rūpniecībai un citām ekonomikas nozarēm, piemēram, tūrismam), kā arī kultūras darbības (saglabājot skaistas tradīcijas, tautas ieražas un citas nemateriālās un vēsturiskās vērtības, kā arī ražojot reģionālos un tradicionālos produktus);

⁽¹⁾ OV L 347, 20.12.2013., 608. lpp.

⁽²⁾ OV L 347, 20.12.2013., 487. lpp.

⁽³⁾ OV C 308 E, 20.10.2011., 22. lpp.

Otrdiena, 2014. gada 4. februāra

- D. tā kā mazās lauku saimniecībās ir labi priekšnosacījumi, lai veidotu videi nekaitīgu un dzīvnieku labturības nosacījumiem atbilstīgu lauksaimniecību;
- E. tā kā iedzīvotāju izceļošana un lauku pamešana būtiski pasliktina lauku kopienu dzīves apstākļus — un līdz ar to lauksaimnieku dzīves un darba kvalitāti — un tā kā šiem faktoriem bieži ir izšķiroša nozīme mazās lauku saimniecības saglabāšanā vai likvidēšanā; tā kā ilgtspējīgu izredžu radīšanai, jo īpaši jauniešiem, lauku rajonos ir izšķiroša nozīme mazo lauku saimniecību nākotnes nodrošināšanā;
- F. tā kā dažos apgabalos mazo lauku saimniecību esība un izdzīvošana garantē ienākumu avotus un ierobežo iedzīvotāju izbraukšanu;
- G. tā kā tirgus cenas krasi svārstās un šīs svārstības bieži pastiprina tas, ka cenas nosaka starpnieki, izmantojot ražotāju nedrošo stāvokli;
- H. tā kā mazās lauku saimniecības parasti ir elastīgākas un spēj vieglāk pielāgoties tirgus krīzēm;
- I. tā kā daudzas mazās lauku saimniecības specializējas un apvienojas ražotāju organizācijās, tādējādi pamatoti spējot ieņemt vietu līdzās lielākām saimniecībām un kļūt par ražotājiem pārtikas tirgum;
- J. tā kā mazo lauku saimniecību problēmu risināšanai ir nepieciešama plašāka pieeja; tā kā iespējamu alternatīvu ienākumu avotu atbalstīšana un dažādošanas iespēja, kā arī ar lauksaimniecību nesaistītu darbvietu radīšana un sabiedrisko pakalpojumu sniegšana lauku teritorijā ir izšķiroši nozīmīga mazo lauku saimniecību un lauku kopienu nākotnei;
- K. tā kā mazās lauku saimniecības nav pietiekami ņemtas vērā kopējā lauksaimniecības politikā (KLP) un tā kā iemesli tam ir tas, ka KLP atbalsta struktūra, kas galvenokārt ir balstīta uz platību un iepriekšējiem ražošanas apmēriem un līdz ar to nespēj atbilstīgi reaģēt uz mazo lauku saimniecību situāciju un darbību, kā arī tas, ka atsevišķas dalībvalstis otrajā pilārā nosaka minimālās finansēšanas robežvērtības, un dalībvalstis nav ieviešas īstenošanas pasākumus, kas atbilst šādu saimniecību vajadzībām;
- L. tā kā mazajām lauku saimniecībām ir grūti piesaistīt finansiālu atbalstu, ņemot vērā, ka tām, piemēram, var būt grūtības piekļūt ES programmas finansējumam, jo tās nespēj izpildīt finansējuma saņemšanai noteiktos kapitāla un/vai veiktspējas prasības vai arī tām ir zems kredītpējas līmenis vai kredītpējas nav vispār;
- M. tā kā, ņemot vērā to, ka mazajām lauku saimniecībām tālākajos reģionos ir divtik sarežģīti veikt saimniecisko darbību, tām ir arī jāpievērš īpaša uzmanība;
- N. tā kā daudzām mazajām lauku saimniecībām ārkārtīgi svarīgi ir papildu ienākumi un ienākumi no darbības, kas nav lauksaimnieciskā darbība;
- O. tā kā atsevišķu veidu mazās lauku saimniecības, piemēram, naturālās saimniecības, darbojas kā aizsargmehānisms pret pilnīgu trūkumu, nodrošinot vismaz neredz pārtikas un ienākumu;
- P. tā kā mazo lauku saimniecību vadītāji dažkārt nesaņem pietiekamu administratīvo atbalstu un labas kvalitātes konsultāciju; tā kā dalībvalstis bieži rada nevajadzīgus birokrātiskus šķēršļus un dažiem mazo lauku saimniecību vadītājiem nav vajadzīgo līdzekļu un pieredzes, lai efektīvi ievērotu attiecīgos administratīvos procesus;
- Q. tā kā lauku saimniecībām ģeogrāfiskās sadrumstalotības dēļ ir mazākas iespējas vienoties par izdevīgām cenām pārtikas tirdzniecības ķēdē nekā pārējiem tirgus dalībniekiem, kas ir īpaši jutīgs jautājums mazo lauku saimniecību gadījumā;
- R. tā kā mazām lauku saimniecībām ir īpaša nozīme, saglabājot darbīgumu dažos reģionos, piemēram, kalnainos apgabalos un teritorijās, kurās ir nelabvēlīgi saimnieciskie apstākļi, un tālākos reģionos, kā arī reģionos, kuros nelabvēlīgu ģeogrāfisko un strukturālo apstākļu dēļ lauksaimniecība ir viena no retajām, ja ne vienīgā ekonomiski ilgtspējīgā nozare;
- S. tā kā to ģimeņu, kas iztiek, strādājot mazajās lauku saimniecībās, ienākumu un dzīves līmenis ir daudz zemāks nekā lauksaimniekiem, kuri ražo preces tirgum vai ir nodarbināti citās ekonomikas jomās;

Otrdiena, 2014. gada 4. februāra

- T. tā kā daudzas mazās lauku saimniecības nevar izdzīvot tikai no lauksaimniecības vien, un tām izdzīvošanai ir nepieciešami alternatīvi ienākumu avoti; tā kā tajā pašā laikā šīm mazajām lauku saimniecībām vairāk uzmanības būtu jāvelta savu darbību ienesīgumam un produktivitātei;
- U. tā kā daudzos reģionos mazās lauku saimniecības nodrošina to ģimeņu pamatvajadzības, kurām nav iespēju atrast citus ienākumu avotus;
- V. tā kā trūkst pietiekami daudz ticamu datu par mazo lauku saimniecību stāvokli un KLP instrumentu ietekmi uz šo nozari un tā kā jēdziens "mazās lauku saimniecības" katrā dalībvalstī tiek definēts atšķirīgi;
- W. tā kā dažiem mazajiem lauksaimniecības produktu ražotājiem, piemēram, biteniekiem, vai nu pašiem nepieder zeme, vai viņi paši to neapsaimnieko, un līdz ar to šie ražotāji tiek izslēgti no mazo lauksaimnieku atbalsta shēmas;
- X. tā kā ANO Ģenerālā asambleja 2014. gadu pasludināja par Starptautisko ģimenes lauksaimniecības gadu,
1. aicina dalībvalstis un Eiropas Komisiju veikt atbilstošus pasākumus jaunās kopējās lauksaimniecības politikas ietvaros, kā arī sagatavot pamatnostādnes periodam pēc 2020. gada, vairāk ņemot vērā īpašas mazo, ģimeņu saimniecību vajadzības. Šīs saimniecības ir nozīmīgs Eiropas lauksaimniecības modeļa elements, kā arī pamats lauku teritorijas daudzfunkcionālai attīstībai un reģionu ilgtspējīgai attīstībai kopumā;
 2. prasa arī turpmāk piemērot politiku, ar ko atbalsta lauksaimniecībā izmantojamo zemju konsolidāciju, kā arī piešķirt finansiālu palīdzību lauksaimniekiem, kuri iesaistījušies mazo lauksaimnieku atbalsta shēmā un savas lauksaimniecībā izmantojamās zemes nodevuši pilnīgā lietošanā citiem lauksaimniekiem, ar šādu politiku efektīvi uzlabojot lauksaimnieciskās ražošanas struktūru;
 3. uzskata, ka vienkāršai mazo lauku saimniecību skaita ierobežošanai nav jāklūst par galveno restrukturizācijas pasākumu mērķi, jo tas nepalielinās lielāku saimniecību konkurētspēju; šajā saistībā aicina dalībvalstis izstrādāt mazajām lauku saimniecībām piemērotus risinājumus un attīstības modeļus, ņemot vērā attiecīgās valsts lauksaimniecības īpatnības un reģionālās atšķirības, lai palielinātu mazo lauku saimniecību konkurētspēju, dzīvotspēju un ienesīgumu, attīstītu uzņēmējdarbību, radītu darbvietas un apturētu iedzīvotāju skaita mazināšanos lauku teritorijā;
 4. uzskata, ka lauku apgabalos nekavējoties jānovērš lauku pamešana un iedzīvotāju izceļošana, lai mazajām lauku saimniecībām to atrašanās vietā nodrošinātu atbilstīgu vidi un tādējādi ilgtermiņa izredzes; aicina dalībvalstis efektīvi izmantot pieejamo ES finansējumu, ar ko attīstītu infrastruktūru, izglītības, medicīnas un aprūpes iestādes, bērnu aprūpi, piekļuvi ātrdarbīgam internetam un mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) dibināšanu un izaugsmi, lai lauku apvidos nodrošinātu tādu pašu dzīves līmeni kā pilsētās; iesaka centienus veltīt ilgtspējīgu nākotnes izredžu nodrošināšanā jauniešiem, labi izglītotiem cilvēkiem un sievietēm;
 5. prasa palielināt tiešo tirdzniecību — piemēram, tradicionālo produktu tirdzniecību — vietējos un reģionālajos tirgos un mazās saimniecībās attīstīt ilgtspējīgu, atbildīgu pārstrādi, kā arī ieviest būtisku un samērīgu uzraudzības sistēmu; mudina Komisiju un dalībvalstis pārskatīt spēkā esošos noteikumus par pārtikas nekaitīgumu, lai mazinātu slogu un likvidētu šķēršļus, kurus šie noteikumi varētu radīt mazajām lauku saimniecībām, attīstot pārtikas pārstrādi un tirdzniecību; mudina Komisiju un dalībvalstis izveidot platformu labākās prakses apmaiņai par to, kā regulēt un uzraudzīt mazajās lauku saimniecībās veikto pārstrādi; turklāt aicina reģionālās iestādes aktīvāk iesaistīties tiešās tirdzniecības, tostarp vietējo un pilsētas tirdzniecības vietu infrastruktūras attīstībā, atvieglojot patērētājiem iespēju saņemt lētus, veselīgus un kvalitatīvus lauksaimniecības produktus;
 6. uzskata, ka mazo lauku saimniecību problēmu risināšanai papildus KLP ir jāpiesaista arī citi ES politikas virzieni, tostarp kohēzijas politika, lai lauku teritorijā uzlabotu tehnisko infrastruktūru un piekļuvi sabiedriskajiem pakalpojumiem, savukārt no Eiropas Sociālā fonda līdzekļiem jāfinansē kopienas un sociālā darbība, kas saistīta ar sociālo iekļaušanu, izglītību, apmācību un zināšanu nodošanu; turklāt uzskata — tā kā šīs saimniecības būtiski neietekmē tirgu, tad ir arī pieļaujams papildu atbalsts no valsts līdzekļiem saskaņā ar principiem, kas ir saskaņoti ar Komisiju, un nepārkāpjot konkurences principus;
 7. vērš uzmanību uz zemes īpašumu tirgus paredzamās liberalizācijas ietekmi uz lauksaimniecībā izmantojamo zemju cenām jaunajās dalībvalstīs; norāda, ka zemes īpašumu cenu palielināšanās vissmagāk skar mazos lauksaimniekus;

Otrdiena, 2014. gada 4. februāra

8. aicina dalībvalstis savās izglītības sistēmās nodrošināt piemērotu infrastruktūru arodizglītībai un profesionālajai apmācībai lauksaimniecības jomā;
9. vērš uzmanību uz ietekmi, ko pilsētu paplašināšanās rada uz lauksaimniecībā izmantojamo zemju cenām;
10. ļoti atzinīgi vērtē jauno KLP pirmajā pilārā noteikto regulējumu par mazo lauksaimnieku atbalsta shēmu, tomēr uzskata, ka vienkāršots ticis vienīgi piešķiršanas veids, taču zemās tiešo maksājumu likmes nedod iespēju attīstīties, un līdz ar to šie pasākumi joprojām nav pietiekami, lai uzlabotu mazo saimniecību stāvokli ES; uzskata, ka ir jāievieš mehānisms, ar ko mazās lauku saimniecības varētu iesniegt daudzgadu pieteikumus tiešajiem maksājumiem, paredzot, ka šie pieteikumi tiktu atjaunināti vienīgi tad, ja notiek izmaiņas attiecīgajā lauku saimniecībā;
11. atkārtoti vērš uzmanību uz to, ka dalībvalstīs pastāv krasas lauksaimniecības subsīdiju atšķirības, kas ir neizdevīgas jaunajām dalībvalstīm;
12. uzsver — ņemot vērā to, ka KLP pirmajā pilārā paredzētā mazo lauksaimnieku atbalsta shēma ir brīvprātīga, ir būtiski pārskatīt un izmantot visas otrajā pilārā mazajiem ražotājiem paredzētās atbalsta iespējas;
13. uzskata, ka papildus šādiem pasākumiem noteikti ir jārod efektīvs veids, kā nodrošināt atbalstu visiem tiem mazajiem lauksaimniecības produktu ražotājiem, kuru darbība un saražotie produkti nav saistīti ar lauksaimniecības zemju īpašumtiesībām un/vai šo zemju izmantošanu;
14. aicina dalībvalstis ieviest piemērotus finanšu instrumentus, piemēram, mikrokredītu, subsīdētu aizdevumu procentu likmju, finanšu nomas, pirmās iemaksu atlīdzināšanas vai kredītgantiju veidā; turklāt uzskata, ka šāda veida atbalsta procesā ir jāiesaista reģionālā un vietējā līmeņa iestādes;
15. uzsver, ka pat mazajām lauku saimniecībām ir jāievēro labas lauksaimniecības prakses noteikumi, kā arī Eiropas un attiecīgās valstu prasības, jo īpaši ražošanas un patērētāju aizsardzības jomā, un līdz ar to šo saimniecību vadītājiem ir nepieciešama obligātā kvalifikācija; šajā saistībā aicina Komisiju un dalībvalstis apsvērt veidus, kā nodrošināt šīs kvalifikācijas vispārēju iegūšanu un kā to pielāgot mazo saimniecību vajadzībām;
16. prasa bezmaksas konsultācijas vairāk pielāgot mazo lauku saimniecību vajadzībām, vienkāršot procedūras, kas saistītas ar informēšanu, riska novērtēšanu un sanitāro uzraudzību, uzsākt informatīvās kampaņas, apmainīties ar labāko praksi attiecībā uz īsām pārtikas apgādes ķēdēm un nodrošināt tehnisko palīdzību tiem, kuri iesniedz pieteikumus ES finansējuma saņemšanai, kā arī konsultācijas, kas palīdzētu šīm saimniecībām savas ražošanas darbības pielāgot ražošanas un vides potenciālam;
17. uzsver, ka mazajām lauku saimniecībām ir jāapvienojas organizācijās, ražotāju grupās vai kooperatīvos un jāveido kopējas tirgvedības kampaņas; uzskata, ka visu veidu mazo lauku saimniecību asociācijām, kas izpaužas gan kā kooperatīvi un ražotāju organizācijas, gan kā ražošanas līdzekļu, tostarp iekārtu, koplietošana, ir jāsaņem īpašs atbalsts, izmantojot ES un valstu mehānismus;
18. uzskata, ka mazajām lauku saimniecībām, kas atrodas kalnu apgabalos vai mazāk labvēlīgos apvidos un attālākos reģionos, ir jāspēj izmantot ar ražošanu saistīto atbalstu, piemēram, liellopu audzēšanai, ja šīm saimniecībām ir arī konkrētas vides funkcijas;
19. uzskata, ka lauksaimnieciskām darbībām vairāk nekā jebkad iepriekš ir stratēģiska nozīme, kas visām dalībvalstīm attiecīgi ir jāņem vērā, lai rastu veidus, kā mazajiem lauksaimniekiem nodrošināt saimnieciskās darbības turpināšanu nolūkā panākt līdzsvaru starp lauksaimniecības produktu cenām un ražošanas izmaksām;
20. prasa dalībvalstīm savās I un II pilāra programmās iekļaut apakšprogrammas un pasākumus, kas orientēti uz mazajām lauku saimniecībām; norāda, ka jo īpaši mazajām lauku saimniecībām ir vajadzīgi papildu ienākumi un ienākumi no palīgdarbības, piemēram, tūrisma nozarē, lai nodrošinātu pietiekamus ienākumus; šajā saistībā uzsver, cik būtiski ir nodrošināt, ka KLP otrajā pilārā ir paredzēti plaši resursi un ka lauku attīstības programmas ir pienācīgi orientētas uz mazo lauku saimniecību vajadzībām;

Otrdiena, 2014. gada 4. februāra

21. iesaka paplašināt Lauku saimniecību grāmatvedības datu tīkla darbības jomu, lai izpētītu mazo lauku saimniecību stāvokli un KLP ietekmi uz tām, kā arī lai plānotu šo saimniecību attīstību;
 22. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei un Komisijai.
-